tatud arhiivinduslikest teoseist ja allika-publikatsioonest on seni ilmunud: ERKA toimetiste seerias — „Polonica Eesti Riigi Keskarhiivis“ (Tartu, 1931; koos N. Loonega), „Eesti Riigi Keskarhiivi tegevuse ülevaade 1921—1932 ja arhiivide loend“ (*ibid.*, 1932), „Eestimaa rootsiaegse kindralkuberneri arhiivi kataloog“ I, II (*ibid.*, 1935, 1936), „Riigi Keskarhiiv 1932—1937 ja arhiivinduslikke eriküsimusi“ (*ibid.*, 1937); siis „Arhiivinduse käsiraamat“ I, II (*ibid.*, 1933, 1936). Peale mainitud väljaannete on L. avaldanud arvukalt kirjutisi paljudes koguteoseis („Eesti ja Rootsi“, 1929; „Kultuuri ja teaduse teilt“, 1932; „Raamatu osa Eesti arengus“, 1935; Õp. E. S-i *Liber Saecularis*, 1938; „Tautas vēsturei“, 1938; „Eesti-Rootsi posti juubeli album“ jt.), teatmeteoseis („Eesti entsüklopeedia“, „Eesti biograafiline leksikon“) ja perioodilisis väljaandeis („Õpetatud Eesti Seltsi Aastaraamat“, *Svio-Estonica*, „Akadeemia“, „Linnad ja Alevid“, „Areng“, „Maaomavalitsus“, „Tähiseid“, „Looming“, „ERK“, „Nädal Pildis“, „Archivalische Zeitschrift“, „Zeitschrift für Osteuropäische Geschichte“, „Baltic and Scandinavian Countries“, „Historiallinen Aikakauskirja“, „Historiallinen Arkisto“, „Latvijas-Igaunijas Biedribas Mēnešraksts“ jt.). „Ajaloolise Ajakirja“ peatoimetaja on ta a-st 1937. Ühtlasi on ta võtnud sõna kultuuripoliitiliste jm. küsimuste kohta eeskätt „Vabas Maas“ ja „Päevalehes“, ka varjunimede (A. Merivälja jt.) all.

Isikl. saadud andmed. *T.*

*__LIIVAK, Viktor__, Vabadussõja tegelane, siirdus 1927 reservi ja on seejärel elanud põllumehena Harjumaal Hõreda asunduses.

Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); Eesti Vabadussõda 1918—1920 I (1937), lk. 193, 213, 224, 366, 368. *T.*

LILIENBACH, Juhan (pseudonüümid **Lilleoja, Lilleoru, Mürgioja, Vermontus, M. Mõru** jt.), kirjastaja ja kirjamees, sünd. 12. X 1870 vkj. Rakvere khk-s Paatna külas talurentniku pojana, õppis Paatna külakoolis ja täiendas enda teadmisi iseõppimise teel; ta oli värvaliks Rakveres, postiljoniks a-st 1897 (tõenäoselt) Kuremäel ja 1900—01 Jõhvis. A-st 1901 teotses L. Tallinnas kirjamehena ja a-st 1905 ühtlasi kirjastajana. Siirdunud 1919 Leningradi, organiseeris ta s. a. kirjastuse „Külvaja“, mille juurde püüdis koondada proletaarseid eesti kirjanikke. „Külvaja“ eesotsas oli ta enda surmani 9. (8?) V 1928 ukj. Leningradis. — Tallinnas seisis L. lähedases kontaktis sotsialistlikkude ja töölisringkondadega ning omandas sotsialistliku maailmavaate. 1905. a. oli ta mõnda aega vangistuses ja elas 1907. a. Eestimaalt väljasaadetuna Narva Jaanilinnas. L-i peamine tähtsus seisneb ta kirjastuslikus tegevuses. Enamikul tema poolt kirjastatud raamatuil on märgitud kirjastuse nimena „Mõte“. Ta kirjastas peamiselt ühiskondlikke küsimusi käsitlevaid töid (näiteks sarjas „Lendlehed“ 1906—07 ja valikus „Lendkirjad“ 1907), mitmesuguseid praktilise sisuga raamatuid, väiksemal määral ka ilukirjandust ning tegi 1916 katse välja anda E. Särgava (Peterson'i — vt. ka *Suppl.*) kogutud teoseid. Mõned ta väljaandeist on silmapaistvalt nägusad (E. Vilde „Mäeküla piimamees“ 1916). Ka toimetas ja kirjastas L. rea koguteoseid, millede kaastöölisteks püüdis rakendada edumeelsemaid eesti kirjanikke ja avaliku elu tegelasi. Neist koguteoseist mainitagu: „Edasi“ I—XI (1905—17), „Mõtted“ I, II (1915, 1916), „Eeva“ I—III (1915—16), „Tagasi“ (1907), „Maa elu ja töö“ I, II (1915, 1916), album-kalendrid „Edasi“ (1914, 1915, 1917) ja „Aasta“ I—VI (1912—17; kõik ilm. Tallinnas). A-l 1910 hakkas L. välja andma K. Marx'i „Kapitali“, millest ilmus üks vihk O. Sternbeck'i (vt. ka *Suppl.*) tõlkes. Peale selle ilmus L-i väljaandel pilkeajakirju („Tiiu Tasane“, „Tapper“, „Pilkeleht“ jt.). Teoste pärast tuli L-l nii tsensoriga kui ka politseiga palju tegemist teha. Alates 1896 avaldas ta ka luuletisi, enamikus pseudonüümide all ajakirjus jm. ja eriraamatuna „Ommikulaulud“ (Tall., 1910). L-i värsid, mis ei oma suuremat kirjanduslikku väärtust, on suurelt osalt epigrammilaadilised satiirid või paroodiad. Ka avaldas ta tõlkeid. L. taotles kirjutada kõnekeele lähedaselt, mistõttu ta näiteks ei tarvita sõna alguses „h“ tähte.

„Edasi“ 1928, nr. 37 (H. Pöögelmann) ja nr. 38; *ibid.* 1928, nr. 39 (J. Anvelt); „Klassivõitlus“ 1928, nr. 96/97, v. 29—36 (H. P[ögelmann]); Литературная энциклопедия IV (1932), v. 369; mitmelt isikult kogutud andmed. *O. W.*

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 177